СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Число 169. — Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 22. липня, 1924. — VOL. XXXII. — No. 169. Jersey City, N. J., Tuesday, July 22, 1924. — THREE CENTS

Гвілер годиться бути заступником Ла Фолета.

ВАШІНҐТОН, 19. липня. — Сенатор Гвілер згодився приняти кандидатуру на уряд заступника президента Злучених Держав з рамени поступовців, які поставили кандидатом на президентуру сенатора Ла Фолета.

В своїй заяві сенатор Гвілер заявляє, що й кандидат републиканської і кандидат демократичної партії мають поперття банкирів з Вол стріту.

ЗАЯВА ЮНІЇ ЗА ЛА ФОЛЕТОМ.

ДІТРОЙТ, Мишиґен, 19. липня. — Юнія робітників для удержання зелізничих доріг заявилася за кандидатурою сенатора Ла Фолета.

ПАРТІЇ НЕ МАЮТЬ ФОНДІВ.

ВАШІНҐТОН, 20. липня. — Всі три партії, що виставили своїх кандидатів до осінних виборів президента та віцепрезидента Злучених Держав, нарікають, що вони не мають фондів, і тому будуть починати сього року агітацію дуже пізно.

Брак фондів викликаний певно стислою контролею конгресового комітету над виборчими видатками та жертвами.

ВПЛИВ РАДІЯ НА ВИБОРЧУ КАМПАНІЮ.

ВАШІНҐТОН, 20. липня. — Сенатор Ла Фолет заявляє, що радіо (бездротний телефон) певно змечить нагоду для виборчих обманьств, які звичайно практикують виборчі кандидати. На його думку, розіслання всіх трох конвенцій уже немало причинилося до поучення виборців.

ГРОЗЯТЬ НАВИМ НАПАДОМ НА НЕЮНІЙНИХ РОБІТНИКІВ

ВИЛБЕРТОН, Оклагома, 19. липня. — Помимо нападу юнійних робітників на копальню в Камбрії, неюнійні робітники числом коло сто знова нині вернули до роботи.

Юнійні робітники знова відгрожуються, що вони прийдуть їх викидати. Копальняний заряд поставив уже коло копальні сильні відділи сторожів. Положення сильно напружене.

ЧУТКИ ПРО БАНК ФОРДА И РАКЕФЕЛЕРА.

НЮ ЙОРК, 20. липня. — В місцевих ґазетах появилися чутки про те, що автомобілевий фабрикант Генрі Форд та нафтовий король Джан Д. Ракефелер мають богато готівки, якої банки не хочуть приймати. Тому вони мали рішитися оснувати спільними силами банк, який мавби мати коло міліярда долярів закладового капіталу.

Самий Форд, коли його питали про сю справу, перечив, немовби він хотів такий банк закладати. Однак, він говорить, що він нічого не може сказати про наміри свого сина.

КЕРНИЦЯ ЖЕРЕЛОМ ТИФУ.

НЮ ЙОРК, 19. липня. — Др. Монеґен, нюйорський міський комішенер здоровля, зажадав від стейтового комішенера здоровля, щоби він приказав запечатати керницю на Енґелвуд Клиф, в стейті Ню Джерзі, бо після вислідy слідства, яке зарядив нюйорський комішенер, ся керниця розширяє пошесть тифу, на котру в Ню Йорку захорувало понад 70 людий, з чого померло вже 4.

Міський уряд здоровля робить подібне слідство щодо кождої керниці в околиці Ню Йорку.

ДЛЯ ОХОРОНИ ХУДОБИ ПЕРЕД КАРБУНКУЛОМ.

ДЖЕКСОН, Місісіпі, 20. липня. — Щоби охоронити стейт перед поширенем карбункула серед худоби стейту, стейтове міністерство рільництва постановило вбивати кожду худобину, що заслабне на недугу.

КНЯЗЬ ЧИ НЕ КНЯЗЬ?

ВАШІНҐТОН, 20. липня. — Емір Курдистану, котрого арештовано за неправний приїзд до Злучених Держав та за те, що він може стати тягарем для суспільности, ще далі сидить у вязниці. Федеральні урядники розслідують все ще питанне, чи він є князем Курдистану, як він каже, чи ні.

ХОЧУТЬ ОБМЕЖИТИ СИЛУ СЕНАТУ КАНАДІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

ОТАВА, 19. липня. — Нині відрочено засідання канадійського домініяльного парляменту, що почалося ще в місяци лютім.

Перед самим закінченем засідання уряд заявив, що коли висша палата парляменту буде далі опиратися проектови закона про пенсії для жовнірів, то прийдеться обмежити власть сенату.

З БРАЗИЛІЙСЬКОЇ МЕТУШНІ.

ВАШІНҐТОН, 19. липня. — Американський уряд дістав вісти з Бразилії, що федеральний уряд скріпив свою армію та збирається атакувати революціонерів. Федеральні війска мають концентруватися коло Сантоса.

ВИНАХОДЧИК „СМЕРТЕЛЬНИХ ЛУЧІВ“ У АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 19. липня. — Сюди приїхав учора на кораблі „Париж“ англійський винаходчик Гриндел Метюс, котрий каже, що він придумав „смертельні лючі“, якими можна вбивати цілі армії.

При вступі на американську землю, Метюс говорив ґазетярам, що він придумав свій винахід для цілий оборони рідного краю. Він говорить, що ріжні держави старалися вже закупити його винахід, але він не продасть нікому лишень Анґлії. Він самий сліпне вже від свого винаходу.

Богато вчених висловило сумніви, чи винахід Метюса справді такий страшний, як він його змальовує.

ФОРД ВОРОЖИТЬ ВОЗДУШНІ ФОРДИ.

Ню Йорк, 20. липня. — Тижневик Каліера подає розмову свого представника з автомобілевим фабрикантом Фордом, в якій Форд каже, що вже не довго треба буде ждати на сей час, коли літаки будуть вироблятися для приватного вжитку в такім числі, як тепер вироблються автомобілі.

Форд говорить просебе, що він приготовляеться до виробу аероплянів.

САМОВБИЙСТВО МОЛОДОЇ.

Ню Йорк, 20. липня. — Підчас забави, яку родичі справили своїй дочці, пані Мароне, що віддалилася лишень 1. липня, дочка вийшла з їдальні та замкнувшися в другій комнаті на ключ, забила себе вистрілом з револьвера в голову. Коли лікар прибув, вона була вже не жива. Ніхто не може догадатися причини розпучливого кроку.

ПРИ КАРТАХ.

Гемонд, Індіяна, 20. липня. — Підчас сварки при картах в домі одного робітника прийшло до бійки, а відтак до стріляннин. Коли бійка скінчилася з хати винесено тр трупи.

НОВА ПОШЕСТЬ НА ХУДОБУ.

Часописи подають, що на Поморю в Польщі, спали перед кількома днями, в великій кількости незнані досі комахи, від укушення яких згинуло 16 штук худоби, а кількатесять штук треба було добити.

ЛЕНІНБУРҐ.

Так називатиметься одно мале містечко у Сх. Прусії. Міська рада містечка Гінденбурґ складена здебільша з комуністів хоче в честь Леніна переіменувати своє місто.

ПРИДУМАВ СПОСІБ ВИРОБЛЯТИ ШТУЧНЕ ЗОЛОТО.

Берлін, 20. липня. — Німецький учений Міте проф. висшої технічної школи у Берліні, придумав спосіб переміняти живе срібло у золото.

Виробляється се штучне золото при помочи страшного горяча, в яких 4.000 степенів Цельзія. Правда штучно виробленe золото під кождим зглядом виглядає як природне, однак для його виробу треба потратити тільки топлива, що один кільограм коштував би около 20 міліонів золотих марок (себто около 2 міліони долярів).

При такім кошті виробу очевидно винахід не мав би практичного значіння. Однак майже сейчас по проголошеню винаходу Міте виступив зі заявою другий німецький учений проф. Льоман, котрий заявив, що він потрафить обнижити кошти виробу золота на одну десяту.

ЦИВІЛІЗАЦІЯ ВИНУВАТА ЗА ПОШИРЕННЯ РАКА.

Копенгаґа, 20. липня. — Др. Гідгеде, визначний данський знаток відживлювання людини, заявляє, що за пошренпь рака відповідає цивілізація. Він звертає увагу на факт, щорак серед дикунів зовсім невідома недуга. На його думку, рак викликає передовсім переїдання товстою, тяжко травною поживою.. Се переїдання викликує теж збільшення смертельности.

МОНАРХІЗМ У НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 20. липня. — Републиканці по цілій Німеччині стали організуватися в мілітарні організації для охорони німецької републики, котра на їх думку загрожена монархістичними організаціями ґенерала Людендорфа.

ЕСПАНІЯ ХОЧЕ ЗМЕНШАТИ ЗАЛОГУ ВМАРОКО.

Мадрид, 18. липня. — В газетах появилися чутки, що уряд еспанського диктатора Рівери задумує зменшити еспанську військову залогу в еспанській африканській кольонії Мароку та вживати на будуче до карних виправ лише добровольців.

В Мароку має бути тепер 70.000 правильного еспанського війська.

АВАНТЮРИ В ЧЕС. СОЙМІ.

Пос. др. Шоліх мав заявити на зборах, що колиб чеський уряд сконфіскував німецький ліс, то його спалять. Колиб прийшло до війни з Німеччиною, то Німці не підуть проти братів, як 1866 р. Др. Шоліх заявив, що бере на себе відповідальність за ці слова. Прийшло до авантюр. Пос. Ш. виключено з 5 засідань. Колиж не вийшов, винесено його.

БАНДИТИ ЗАБРАЛИ ПОДАТОК КРЕМІНЕЦЬКОЇ КОНСИСТОРІЇ.

Перед кількома місяцями кремінецька консисторія наложила на всі свої приходи великий податок житом. Благочиний 5-ї округи луцького повіту зібрав той податок переминив на гроші і дня 19. червня віз його до Кремінця. По дорозі заночував у священника в селі Гнидаві, що рахується майже передмістєм Луцька. (Там навіть є одинока луцька торговиця).

В ночі о год. 10-ій, коли всі засіли до чаю, до хати священника увійшло чотирьох озброєних в рушниці і замаскованих людий, всіх присутних повязали, позабирали з хати всі вартісні річи і зажадали золота та гроший. Забрали в обох священників хрести, у жінок — перстені і — як звичайно весь консисторський податок. З чоботи, бо були добрі й рясу. Бандити господарили цілих 2 години. Вістка про се рознеслася по хуторах, але хто тільки приходив до дому священника, його вязали а одного Жида ще й вибили та зняли черевики. Після тяжкої праці бандити закусили, що Бог послав, та що на столі були і щезли.

Довідався про це і поліціянт та спішив до поміщика до телефону. Довідався й поміщик та біг до млина, до телефону, щоби визвати луцьку поліцію, бо його телефон зіпсувся. Стрінулись на подвірю: — Хто такий? — А тихто такий? — і оба приняли себе за бандитів. Поміщик мав більше ініціятиви і почав стріляти. Кілька куль ранило поліціянта, якого відвезли до шпиталю. Так кажуть але теж кажуть, що поліціянта ранили таки бандити.

Замітне те, що бандити балакали тільки по польськи навіть без „кресового“ акценту. Круг нападу ходять ріжні чутки. Кажуть що це просто слідили за благочинним, щоб забрати від нього податок, інші кажуть, що це повинен Муха а ще инші, що це нова шайка якогось звільненого поліціянта. Як би не було, але цей смілий напад під самим Луцьком, де аж кишить від поліції, дуже виразно показує, на що насілають до нас стільки поліції. Плоди їх невтомної праці — це до 200 „бандитів“, що сидять в луцькій тюрмі за політику.

Анґлія вступає Франції.

ЛОНДОН, 19. липня. — Анґлійські представники в так званім політичнім комітеті аліянтської конференції остаточно вступили французьким та признали Франції право до самостійних заходів на случай, якби Німеччина не сповняла своїх зобовязань щодо воєнних відшкодовань.

Обмежено зате право Франції щодо рішення, коли треба вважати Німеччину недбалою в сповнюванню своїх зобовязань.

Комітет одноголосно згодився заховати всі права всіх держав, що підписували версайський договір.

ГЮЗ ХВАЛИТЬ ПЛЯН ДОСА.

ЛОНДОН, 19. липня. — Сюди приїхав нині американський секретар стейту Гюз, щоби разом з кількома сотками американських правників узяти участь в зборах Адвокатської Палати.

В розмові з анґлійськими ґазетярами Гюз хвалив плян Доса. Говорив, що американський уряд до справи урядово не мішається, але неофіціяльно сподіється, що плян положить основи для полагоди европейського замішання.

ЧЕРЧИЛ ВИСМІВАЄ АМЕРИКАНСЬКУ ПОЛІТИКУ ЩОДО ДОВГІВ.

ЛОНДОН, 19. липня. — Винстон Черчил, що був у час війни членом анґлійського кабінету міністрів, виголосив тут підчас одного банкету промову, в якій висміхав американську довжну політику. Він говорив, що Америка видушує з Анґлії послідного цента, а відтак замикає свої границі для анґлійських товарів.

ВІДКРИТТЄ ПАМЯТОК ДАВНОЇ КУЛЬТУРИ НА УКРАЇНІ.

ОДЕСА, 19. липня. — Експедиція (виправа) археольогів під проводом російського вченого професора Семенова відкрила на румовищах старинного міста Оливи дуже богато цікавих старинних памяток.

Роскопано там старинний цвинтар з дуже цікавими старинними гробами, в яких і коло яких найдено богато всяких старинних приладів, річий, книжок, рукописів, тощо.

ІТАЛІЯ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПОСТУПОВАННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ УРЯДНИКІВ.

РИМ, 19. липня. — Італійський уряд вислав до американського уряду ноту зі запитом, чому він приказав арештувати урядників італійського корабля Дуільос при його приїзді до Ню Йорка дня 14. липня.

Після донесень часописий офіцирів Дуільо арештовано за пачкування наркотиків.)

ДОВКОЛА ПИТАННЯ ПОЖИВИ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 19. липня. — Заходи теперішнього німецького уряду наложити передвоєнні мита на всякі рільничі продукти викликують завзяту боротьбу межи німецькими партіями.

За сим митом заявляються очевидно рільники, які бачуть у законі охорону перед заграничною конкуренцією. Проти мита стоять німецькі соціялісти, які побоюються зросту цін на рільничі продукти.

КРОВАВІ БІЙКИ З ПОЛІЦЄЮ У ПОРТУҐАЛІЇ.

ЛІСБОНА, Портуґалія, 19. липня. — Межи републиканськими жовнірами та поліційними агентами прийшло тут нині до кровавої стрілянини на вулицях міста. Підчас бійки погибло 8 людий. Богато осіб віднесло рани.

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ПОЧИНАЄ НА ОСТРО БОРОТЬБУ ПРОТИ НЕПРИЛИЧНОЇ ОДЕЖІ.

ПАРИЖ, 19. липня. — На приказ французьких католицьких епископів католицькі священики стали відмовляти причастя жінкам, які приходять в декольтованій одежі (яка відслаяє груди).

УПАДОК ГРЕЦЬКОГО КАБІНЕТУ.

АТЕНИ, Греція, 19. липня. — Грецький кабінет премієра Папанастасіона вступив з уряду.

Сей кабінет утворено минувшого марта. Закидали йому, що він не вживав досить острих средств для поборювання комунізму.

БУРЯ НА ФРАНЦУЗЬКІМ ПОБЕРЕЖУ.

ПАРИЖ, 19. липня. — Страшні спеки, що панували послідними днями у франції, викликали люті бурі здовж усего західного побережа Франції.

В місті Остенді буря схопила з якорів 31 рибацьких лодок та загнала їх на повне море. При сьому втопилося кількадесятер людий, що пробували ратувати своє майно.

НОВИЙ БОЙКОТ ЧУЖИНЦІВ У КИТАЮ.

КАНТОН, Китай, 19. липня. — Китайські робітники проголосили новий бойкот проти всяких чужинців, живучих у Китаю. Не хочуть вони найматися до чужинців на службу.

НАСЛІДКИ ВБИЙСТВА АМЕРИКАНЦІВ В ПЕРСІЇ.

ТЕГЕРАН, Персія, 19. липня. — Перський уряд, побоюючися поважного непорозуміння з американським через убийство товпою американського конзуля Імбрі та вяжке побитє другого Американця, арештував кількасот Персів, умішаних у напад, за запевнив американський уряд, що він покарає люто всіх, що провинилися.

Американські урядники у Персії кажуть, що за вбийство завинила тут не мало перська преса, яка від довшого вже часу щувала проти чужинців які релігійних ворогів Персидів.

ПРОГОЛОШУЮТЬ ВОЄННИЙ СТАН У ТЕГЕРАНІ.

ТЕГЕРАН, Персія, 20. липня. — Побоюючися, щоби розярення проти чужинців не прибрало ще більших розмірів, перський уряд проголосив воєнний стан у столиці та околиці.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays,
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тил. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НЕ СЛОВОМ А ДІЛОМ

В попереднім числі згадували ми про подію в українській приватній школі Українського Педагогічного Товариства в Городку біля Львова.

Ся подія замітна не тим, що тут польська шкільна влада, на спілку з польськими шкільними властями та польською поліцією береться нищити українське приватне шкільництво. Такі річи вони роблять кождого дня. Не замітна городецька подія також і тим, що вона стала предметом інтерпеляції українських послів у польськім соймі, бо українські інтерпеляції проти польських надужить теж звичайна, буденна вже подія під польським пановáнням.

Новим і замітним у події — становище української шкільної дітвори в Городку. Новим і замітним їх геройська постава; їх тверда заява польським ступайкам, що вони зі школи викидатися не дадуть. Отсе їх становище се справдішна несподіванка для польських душителів освіти, які здивовані нагло новиною, не знали навіть що робити. Як видно з донесення української преси, се становище здивувало також і вчителів, бо й для них воно було нежданим. Може й для неодного з українського громадянства воно було несподіваним — бо отсе по раз перший в боротьбу за українську школу входять самі таки українські діти. Попри вчителів, інтелігенцію, котрі природною річчю перші виступали за українською школою, за другими верствами дозрілого українського громадянства, яке так солідарно пішло з ними плече об плече в обороні української шкільної освіти, тепер пішли також українські діти. Пішли ті, супроти котрих боротьба гнобителів буде найтяжча.

Не треба собі представляти, що польська влада цофнеться перед злочинами супроти дітвори. Ся влада вже досить має на своїй совісти таких злочинів супроти невинних дітий. Не пожаліє вона певно й тепер знущань, арештів, кар, кпин і других фізичних і душевних мук для малих борців. З тим нам треба числитися, і до сього навертати свою боротьбу.

На вістку про городецьку подію львівський часопис „Новий Час" писав так:

„В боротьбі здобуваєш право своє. Під цим кличем весь український нарід мусить стати до впертої рішучої боротьби за „Рідну Школу", не жалуючи для неї хочаб найбільших жертв. Найкращою відповідю на зарядження польської поліції — найгідніщою підтримкою нашого славного учительства і родичів і дітвори в нерівній боротьбі за наші приватні школи Українського Педагогічного Товариства — будуть обильні жертви, які наше громадянство у цей важний момент демонстраційно повинно слати Українському Педагогічному Товариству."

В такий спосіб відповідає ділом на поличник здорова нація. І ми, українські імігранти, хоча відорвані від пня сього народа, коли справді почуваємо ще одним з тим народом та співчуваємо сій боротьбі, повинні на городецьку подію теж відповісти щедрими жертвами на піддержанне приватних шкіл Українського Товариства Педагогічного, пересланими через нашу головну національну організацію, Обєднанне Українських Організацій у Філяделфії.

МОСКОВСЬКІ ПАЛЦІ

Не має ні одного дня, щоби большевицька цензура не пропустила з України хоч одної вістки. Нині доносять про роскоши на південній Україні, вчора доносили про засуху в Харківщині, позавчора про якийсь процес у Києві.

Вісткя самі по собі байдужої нутрішної вартости. А все таки вони дуже характеристичні. Наперед, їх богато. По друге, кожда зних зазначує, що вона йде з Росії. Отже, і Одеса се Росія, І Харків се Росія. І Київ се Росія. Кождого дня російські телеграфічні бюра голосять світови, що нема України, що є лишень одна неділима Росія.

Факти се справді дуже характеристичні, коли їх зрівнати з тим, що робилося кілька місяців тому назад. Тоді телеграм з України не було так богато, але зате, як яка була, то вже писалося, що вона йде з України. Нині все йде з Росії. Про Україну ані чичирк.

Чому так? На основі досвіду можна догадуватися одного з двох. Або большевицькі комісарі збираються до нових обкраєнь національних прав українського народа, і заздалегідь приготовляють світ, поучуючи його немовби нехотячи й мимоходом, що України в світі нема. Або на Україні сподіються знова [illegible] заворушень з приводу наближаючогося голоду в Росії та наближаючогося рабунку України московськими комісарами. Будуть рабувати Україну, і для того з гори приготовляють світ, щоби він не думав, що се Москалі чужий народ рабують.

На всякий случай, історія нас вчить, що коли московські комісарі занадто пильно пишуть про Україну, України не згадуючи, то вони певно наміряють новий національний або маєтковий рабунок на Україні.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.
ОРГАНІЗУЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ФАШИЗМ А УБИЙСТВО МЕТТЕОТІЯ

(Оригінальна допись „Свободи" з Відня).

IV.

Муссоліні осягнувши це, що було його мрією, почав газдувати далі після своєї програми, то є викидувати з урядів нелюбих йому урядовців, а давати на їх місце фашистів. Дальшим насильством він став вже противитись, та не легко уговкати людей, що привикли до безправства та самоволі. І так хотя він старався піддержати приязні зносини з Ватиканом (то є папським урядом) то всеж таки його фашисти на провінції, там де їм стояла на перешкоді клерикальна партія („пополярі") — взялися і зглядом неї до своїх випробованих метод, та зачали нищити льокалі і добро попольярських організацій. Це мусіло знову заболіти папу, котрий для зазначення свого становища призначив 50.000 лірів на запомогу для потерпівших товариств католицьких.

Муссоліні взагалі видав по побіді паролю, що фашистська революція скінчилася, а тепер розпочинаєся мирна праця. Це однак легше сказати а тяжше виконати.

В ріжні державні уряди, в редакції правительственних часописей і т. ін. напхалося маса ріжних індівідуів котрі під покривкою фашизму забралися до ріжних сумнівних „бизнесів".

Між опозицією знайшлися однак відважні люди, що зачали полювати на таких паничів і збирати докази їх надужить. Таким спеціялістом був передовсім **посол Матеоті**, секретар соціялістичної партії. Він вже був добре доїхав фашистам видавши певного рода **„криваву книгу"**, в котрій описав був всі звірства і надужиття фашистів з наведенем свідків та документів. Він однак на тім не перестав а збирав дальше матеріяли проти них, а матеріяли ті росли з кождим днем.

В послідних часах вийшли на верх дві такі „зделки", котрих остаточне здемаскованне скомпромітувалоби пару важних осіб з поміж найвище стоячих махерів.

Перша справа — це концесія а річ якогось міжнародного товариства, котре хоче позакладати сальони для загардової гри в ріжних купелевих місцевостях Італії. Хотя Муссоліні сам не відносся до цеї справи прихильно, то рада міністрів не відкинула відразу дотичної просьби, але поробила деякі застереження, котрі мали еще бути предметом переговорів.

Темчасом Матеоті дістав що до цего в руки деякі документи, з котрих було видно, що дехто з уряду хоче при тій нагоді дістати добре „ребухем". Таке саме зайшло і в справі концесії для деяких американських предприємців в справі шукання нафти в Італії. Крім членів міністерства брали в тих махерствах участь редактор „Corrier-a" „Italiano" Філіппельлі та директор уряду преси Ч. Россі.

І в нафтовій справі посідав Маттеоті важні документи в своїх руках, котрі могли неаби як скомпромітувати ріжних фашистівських вождиків. Але у них політичний морд не новина і тому постановили всіж також і Матеотія усунути. Коли він одного дня пополудни около 4 години вийшов зі свого помешкання, щоби з купою приладжених паперів удатися до парляменту — пять драбів напало на нього, кинуло до другого авта і помимо його крику о поміч — вивезло його в найскоршім темпі за місто. — Від того часу слід по нім пропав, а хоч жінка його на другий день дала знати до поліції, то та послідна не дуже гостро до діла.

Зробили це однак опозиційні посли, котрі від одного сусіда убитого довідалися, яке число мало дотичне авто. В той спосіб коли вже і преса опозиційна підняла крик а і сам Муссоліні побачив, що грозить власне йому яко голові фашистів найбільший скандал — то мусіла остаточно і поліція взятися до діла, а за нею і суд.

Авто винаняв в гаражи звісний фашист **Думіні** і його найперше арештовано. Він і зізнав як цілий напад відбувся, хто був учасником його, а хто зачинщиком. Маттеотія убито таки в авті а тіло його завезено над озеро Віко, та сховано в корчах. В 6 годин по нападі убійники вже були знову в Римі і відбували нараду з зачинщиками. Тоді ураджено трупа ліпше сховати і в тій ціли виїхали убийники двома автами знову над озеро Віко. — Досі не знати еще напевно що вони з тілом зробили, бо досі його найти не можна. Правдоподібно, що до другого авта набрали нафти і тіло спалили. Будь що будь — слідство ведеться тепер дуже енергічно а Муссоліні власне там зазначив свою енергічність до злочину, що зарядив безоглядну строгість слідства, о чім при попередних злочинах фашистів не було і мови! Сам Муссоліні виступив з оправдуючою промовою в сенаті і підніс, що лиш хиба найбільші його особисті вороги могли йому таку медвежу прислугу зробити, як це убийство.

Підчас засідання парляменту републиканський посол Кіеза кинув грімкий закид в очи фашистам: „ви всі винуваті у цім злочині"! Повстала неможлива буча, засідане замкнено, а на слідуюче опозиція на знак протесту не прийшла. Муссоліні наказав отже собі ухвалити буджет на пів року, та на той час парлямент замкнув.

Убийство посла Маттеотія буде мати безумовно велике значіне для дальшого розвою політичних відносин в Італії. — Чим дальше судове слідство поступає вперед — тим більше стає ясним, що сей злочин не був лише відай чистим фактом але що істнувала спеціяльна організація для виконуваня таких замахів, котру самі Італійці прозвали „фашистівською чекою".

Судове слідство ведеся за справою самого Муссолінія — дуже еергічно і без огляду на якіб там і не були фашістівські „шпіци". Виясняється отже і сам характер тої „чеки". Головною кватирою генерального штабу була редакція урядового фашистівського органу „Corriere Italiano", а в дуже близькім звязку з тою кватирою стояв державний уряд преси. Головними зачинщиками того убийства оказалися редактор наведеної власне часописи **Філіппельлі,** та директор уряду преси **Чезаре Россі.** Коли злочин вийшов на верх, оба вони роздобули собі оригінальні пашпорти та спаслися бігством. — Філіппельлі попався помимо того в руки поліції, котра його спровадила до Риму. Але всеж таки поліція заявила, що дала була злочинцям пару день передишки, так що вои монгли вигідно всьо приготовити до своєї утечі. І з отцеї то причини мусів піти начальник поліції **де Боно** у відставку, хотя на велике диво Муссоліні всеж таки його задержав на посаді начальника фашистівської міліції. — До безпосередних учасників злочину належить також головний секретар і скарбник фащ. партії **Мартінельлі,** і тому і він опинився у слідчій тюрмі.

У вімінарській палаті, в котрій є поміщене міністерство справ внутрішних розгосподарувалися була рівнож ціла банда злочинців та спекулянтів. Хотя Муссоліні був начальником і того міністерства, то він до нього не заходив, а урядував звичайно в міністерстві справ заграничних та в своїм президіяльнім габінеті, полишаючи ведене дому тамтого міністерства **Фінціому.** — І той по катастрофі мусів рівнож уступити.

Всі ті відкриття і здемаскованя сильно заворушили публичну опінію, а вона значить в Італії дуже много. Вправді ніхто не обвиняє самого Муссолінія, щоби він брав участь в зговорі на життє Маттеотія, або щоби стояв у звязи з „чекою", але загально беруть йому за зле, що він не видів які штуки викидують ріжні люди в міністерстві внутрішних діл та в урядовій пресі. Опозиція таки і підносить з натиском, що „муссоліні виказав свою повну неспосібність", наколи знову часописи симпатизуючі з фашизмом підносять, що він перевівши чистку урядів від непевних елементів (чи всіх? — К. Т.) повинен лишитися на своїм пості прямо тому, що ліпшого кандидата на президента міністрів під цю пору (не „зараз" брати Наддніпрянці! Геть кацапщину!) нема.

Муссоліні сам відчува, що за цей короткий час його повага і вплив в краю сильно підупали. Він уже не може мріяти про необмежену власть та про „диктатуру довіря" і парляментарну більшість, котра однак, хоч і фашистівська то преці сталася по 10 червня с. р. цілком иншою. До того дня вона почувала себе лише сліпим орудієм Муссолінія, але потім дни вона — на тиху свою радість — побачила, що і у Муссолінія може нога посовгнутися, вона почула, що тепер Муссоліні потребує безумовно підпори!

Тимбільше пішла вгору опозиція та всілякі її відтінки, котрі — ведені спільною ненавістю до фашистівського диктатора — злучилися разом до енергічного виступу проти нього. Опозиційні часописи, як виходячий в Міляні „Corriere della Sera" та римський „Moudo" розходяться тепер у величезних скількостях між публикою. — провідники опозиції як Тураті, Солері, Амендоля та другі уважають тепер за правдивих оборонців горожанських свобід, а героїв, що наражують своє життя в боротьбі з безбідною пардонними фашистівськими чекістами. — І дуже цікавим є питання чи у Муссоліного і у його братії найдеться еще тільки сили, щоби пережити от цю кризу. А власне послідне число часописи "Берлінер Тагеблят" приносить ося яку вістку від своєгосвого римського кореспондента: „Довідуюся від особи стоячої близько до Муссолінія, що його послідні переживання сильно пригноблені і що він дійсно роздуме над своїм скоршим чи пізнійшим уступленнем. — Чи однак Муссоліні позістане, чи уступить, — то в обох випадках є його положене дуже непевне. — Коли він лишиться, — то буде він вязнем своєї власної партії, котра в ніякий спосіб не згодиться на розвязанне чорної (так названої від чорних сорочок) міліції. Колиж би він уступит, то він утратить свою партію, котра в такім випадку устратить всякезначінне, а він — всякі вигляди на поновний поворот до влади і сили. —"

А тимчасом дня 27. червня с. р. відбулися в цілій Італії торжественні, жалібні демонстрації в честь замордованого Маттеотія. Навіть фашисти не мали відваги цему перешкаджати. О год. 10. перед полуднем у всіх фабриках загреміли сирени а всі робітники здержали працю на 10 минут на знак жалоби. Навіть електричні трамаї та всякі инші поїзди здержали у тім часі на 2 мінуті свій рух. — На тім місци вулиці Люнґо Тевере, на котрім злочинці мірвали були покійного, зложила людність масу вінців, а надійшла також тепутація опозиційних партій в парляменті з великим вінцем.

Крім того ті партії устроїли таржестенне засідання получених своїх еракцій в салі парляментарній, котре отворив Тураті висловлюючи заслуги і ідейність Маттеотія. Потім іменем цілої опозиції відчитав клерикальний посол (пополярі) Тупіні резолюцію, в котрій опозиція протестує проти захования уряду і його преси в тій справі та проти політики насильств по стороні фашистів. Головним услівем повороту до нормальних відносин мусить бути передовсім **знесенне партійної міліції фашистів.** Оборону горожанських свобід мають виконувати лише державні органи. Вкінци жадає та резолюція усунення взагалі всіх надужить та нарушень закона.

Не можна уважати, щоби остаточна ліквідація фашизму вже раз почалась, апе певна річ, що убийство Маттеотія отворить многим очи та переконає їх, що модерна держава не може опиратись на толерованім безправстві та на подоптанню основ демократії. Убийство Маттеотія було злом зродженим засадничим злочином — переворотом фашистівським. І коли засадниче, підставне зло: терор фашистів і їх домінуюче становище в державі не будуть заздалегідь усунені, то Муссоліні мусить бути приготований на дальші, може ще більш прикрі несподіванки, котрі не лиш зможуть його становище остаточно підорвати, але і його самого кинути в яму, в котру його приверженці вже доси кинули так много невинних людей. —

Др. К. Трильовський.

СЛАВНІ ЗАВІЩАННЯ.

Цікава збірка завіщань є в архіві самерсіт Гавс у Лондоні. Уладжено там із них виставку. Найоригінальніший із цих дорогоцінних документів, є напевно тестамент **Шекспіра.** Це великий аркуш паперу, від старости вже полинялий, переховуваний старанно у вітрині. Гарно закручуваними буквами, писана остання воля великого поета. Нині можуть це завіщання відчитати хіба фаховці-фільольоги. Є м. и. у завіщанні речення, в якім сказано, що Шекспір бажає, щоби „його друге найліпше ліжко передати його жінці".

Побіч є маленький записник адмірала **Нельсона.** У записнику Нельсон у вечер перед морською битвою коло Трафальгару списав свою останню волю. Пише великими, скорими буквами. Читаємо там, що великий морський герой „оставляє Емму Леді Гемілтон королеві й батьківщині як свое завіщання", та підкреслює політичні заслуги, які поклала ця жінка для справи Англії.

Велінґтон (що помер богатим чоловіком), пише тонким, гарним письмом. Подає розпорядження щодо свого значного майна, пів міліона фунта стерлінґів. Зазначує, що тому списав завіщання, бо останньої ночі намагались його вбити. Спокійно дивиться смерти в очі, бо, каже, що часом навіть тужив за нею.

Ґледстон описав свою останню волю у книжетці, оправленій в зелену шкіру. Широко розписується, які мають бути церемонії при його похороні і виразно домагається, щоби „під ніяким услівем не виголошувано ніяких похвальних промов на похороні".

Богато в цьому архіві є завіщань моряків, які були на потопаючих кораблях, а списані в останній хвилі. Є там кількасот карточок ріжного змісту, — проклони і благословення — які встромлювано до фляшок і кидано в море. Припадок заносив їх на сушу, нераз кілька місяців пізнійше.

Дивний схованок для завіщання найшов собі граф **Скерберо.** По його смерти не найшли завіщання. Щойно пізнійше, після запопадливого шукання натрапили на цей документ у нозі старого ліжка. Суд занімався спадщиною цього графа, отже догадувалися, що противники нарочно сховали там його. Є й один тестамент із 1705 року списаний стенографією. Ще й нині можна його добре відчитати. Один чоловік, що захорував заразливою хоробою, встромив завіщання у посудину зі спіртом, щоби не було небезпеки, що тот, котрий візьме документ до рук, також зарaзиться цією недугою.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1925.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошуваня поміж Американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціна сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00; Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотографії то значить, що його оголошенне буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безусловно не будуть друкуватися.

Фотографії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також всякі кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (если який кружок, співацке товариство і т. п. не єсть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщуватися у календари), хотілиб аби їх фотографії були поміщені в календари на 1925 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15 серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $10.00. Сі гроші ужиється на покритте коштів виготовлення з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДОПИСІ

ІСТ СТ. ЛУИС, ИЛЛ.

Не в словах, а в ділах.

На своїм віку переїхав я чимало наших кольоній і тут і в Канаді. Бачив я ріжного рода „патріотів" і патріотів. Бачив таких, що дерлися на мітінґах і вічах, „спасали" словами Україну, а ні одного путнього діла не вчинили ніколи та ні цента не жертвували на українську справу.

Нераз читав я дописі в часописях, які розхвалювали якусь громаду як дуже патріотичну, а коли там заїхав, то побачив, що у дописі усьо було переборщене та що з дійсної роботи для народу і сліду нема. За те знова бачив я такі українські кольонії, за які ніхто не чув, а проте вони жили і живуть здоровим національним життєм.

До ряду таких невідомих громад зачислюю кольонію нашу в Іст Ст. Луис. Мало хто знав що небудь за наших Українців оттут. Якеж було моє здивовання, коли я побачив оттут і народний дім і читальню і українську школу! Усьо зорганізоване, як слід, усьо в повнім руховім життю.

У моїй стрічи з громадянами я пересвідчився, що се люди наскрізь свідомі, патріотичні, вишколені в національнім почуванню.

Без шуму і крику вони пристосували заповіт Шевченка до себе: Учітеся брати мої, думайте, читайте, І чужому научайтесь, свого не цурайтесь!

Як гарно жити між такими людьми! І серцем і розумом і доброю роботою, вони можуть послужити прикладом і в десятеро більшим українським кольоніям в Америці.

Ф. Дюк.

БОСТОН, МАСС.

У спомин добрій дочці України.

В неділю, дня 6. липня 1924, відбувся у нас похорон бл. п. Анни Юрасик, яка померла від нещасного випадку попечення дня 3. липня 1924. Річ малася так: її чоловік як звичайно рано пішов до праці. Дитина 5-літна спала в другій кімнаті, а бл. п. Анна також вибиралась до праці та хотіла перед виходом дещо перепрати. Шукаючи за милом пішла до шафи, де стояла фляшка ґазоліни і кілька порожних фляшок. Бл. п. Анна рішучо заявила перед о. Пелеховичем в шпитали перед смертию, що вона ані сірника ані нічого горіючого в руках не мала, а якось нехотячи потрутила фляшки котрі ударяючи одна об другу спричинила вибух ґазоліни. Наслідок був такий страшний, що вмить ціла кухня стала в огни а бл. п. Анна стала горіючим стовпом. Стративши память не могла подумати про ратунок, і не могла отворити дверий і вибігти на двір. Аж по кількох хвилях удалось нещасній вибігти на двір, коли вже майже останки убрання догарували на ній та кричала: ратуйте дитину, бо огонь в хаті. Одні кинулись на ратунок женщини, другі заалярмували пожарну сторожу, котра виратувала дитину цілком ненарушену. Нещасну відставлено до шпиталю, страшенно спалену від ніг до голови, де вона по 8 годинах страшних мук закінчила життя, полишаючи мужа, 4-ро дітий в ріднім краю, та одно тут.

Неумолима смерть забрала нам одну з найдіяльнійших і найсвідомійших женщин в Бостоні, яка безвпинно занималася колектою на всілякі народні та церковні справи. Нема в Бостоні людини, котра перевисшила її в тій роботі.

Бл. п. Анна на смертній постели сказала оттак: „Аж тепер я можу відчути, як страшно терпіла бл. п. Бесарабова, бо такі муки тепер я терплю; але мої муки є легші, бо мені сего ніхто не зробив, а випадок. Майже послідні її слова були: „Я мала на ціли перейти Бостон та зібрати жертву на „Рідну Школу", однак я чую, що нитка мого життя рветься. Тож прошу при моїх похоронах зарядити збірку на „Рідну Школу". Цю волю небіжки сповнено.

З нагоди такого нещастя треба відзиватись до всіх жінок в Америці; Уважайте, що перетримуете в хаті, будьте осторожні з вибуховими матеріялами; радше їх з хати викидайте та не підливайте печей нафтою, бо се також небезпечне. Бл. п. Анна мала маленьку анґлійську асекурацію бо так оно якось у нас ведеться, що не мож людей наших притягнути до своїх асекурацій. Народе Укр. час Вам вже бути переконаним, бо вічно про се пишеся і говориться, що за сі гроші, що Ви платите в анґлійських бизнесових асекураціях на 250 дол. дістанете в українських з певностию 500 дол., а єсли платите на 500 д., то дістанете 1000 дол. Час усім подумати про Укр. Народний Союз та забезпечити діточок своїх на випадок своєї смерти. Мужу і ти жінко! бачите як непевне життя людий, особливо тут в Америці. Знайте, що бл. п. Анна в неділю на пікніку з нами бавилась, мило говорила а в четвер її не стало вже між живими. Памятайте, що на кождім кроці чаїть смерть від — автомобіля, від упадення чого з даху, при роботі, від огню і много инших нещасть немов чигає на нас.

Маєте красну нагоду що місяця приступити до Укр. Народного Союза; прийдіть на мітінґ та хоть запитайте, які обставини того Союза. Наш мітінґ відбувається що місяця в церковній гали під ч. 136 Арлінґтон ул. зараз по Службі Божій.

В похороні бл. п. Анни Юрасик взяли участь Всч. о. Пелехович з Бостону та Всч. о. Валинець з Вунсакет Р. І. парохія сестрицтво Непорочного Зачатія, Брацтво Серця Христового, Відділ Союза, та Провидіння як також Товариство Запорожської Січи, котрі вирушили походом з дому жалоби під ч. 40 Леверет ул. до укр. катол. церкви, з хоругвами, та прапорами, амер. та українським.

Давно у нас не було так величавого похорону. Може дехто спитає, чому всі організації брали участь в похороні? Відповідь коротка: тому, бо вона була правдивою патріоткою!

А тепер всі Українці застановімся на хвилиночку та спитаймо себе: Чи як нас покличуть з того світа, чи звернуть люди увагу, що бракує між ними когось?

Хай буде їй чужа земля пером, коли не діждала спочивати у рідній землі, котру так дуже любила!

Член Укр. Нар. Союза.

ПРЕДСКАЗАННЯ ПАРИСЬКОЇ ВОРОЖКИ.

В Парижі широко знана ворожка Лялемонд, якої ворожби вже — як кажуть — нераз сповнялися. Тому один із співробітників якоїсь більшої паризької газети удався до неї, щоб розвідати дещо про найблизшу будуччну Франції, в часі президентури Думерга.

Ворожка не далася довго просити. Розложила карти і почала читати.

— Думерґ буде президентом через сім років. Буде люблений... Тільки нехай бережеться людий, що йому завидують. В часі великогосвята, певно в день 14. липня — річниця революції — хтось зробить на нього атентат. Але нічого злого йому не станеться. Еріо незадовго уступить. Настануть якісь дипльоматичні коплікації Німецькі націоналісти рушаться, буде грозити війна, але потім все успокоїться. З кінцем лютого 1925 Німці заплатять Франції відшкодованне. Франція буде щаслива. Та не зовсім бо виринуть якісь грізні комплікації зі сторони Росії а також і Англії. Надійде рік 1928. Нові французські вибори підуть тепер більше на право Бріян не виступить вже на політичній арені, Мільран верне до чинної політики.

ПЛАТІМ НАРОДНИЙ ПОДАТОК.

Хотівби я знати, чому так мало відділів і членів У. Н. Союза платить Народний Податок.

Треба все людям або радше своїм відділам і членам припоминати про те, бо хтож буде платити як не ті, котрі стоять в такій великій організації і то залічується до зорґанізованих і карних людей? Тажже ті не зорґанізовані не заплатять! Вониж навіть і не сходяться ніколи разом. Але відділи У. Н. Союза повинні складати. В них повинна бути карність, а повинні дбати про се урядники тай попи, бо їх нате утримують українські робітники.

Член У. Н. Союза.

В. Будзиновський.

В ДОРОЗІ ДО СВОЇХ

Історичне оповідання (свобідно за Майом).

(6)

Нині, — Сивенький промовив до них — буде подвійна варта, бо на вартових Місаха не можна покладатися. Один з нас буде вартувати коло нашого леговища. Другий піде під табор Місаха і тут уміститься так, щоби ніхто з людий Місаха не доглянув його і не доміркувався, що ми табор маємо на оці. Той другий нехай має на оці вихід з табору і дивиться, чи в ночи, або досвіта з табору не вийде хто. Як вийде, то треба за ним непомітно слідкувати та дивитись, куди йде і що робить. Тут першу варту я буду мати, під табор Місаха піде Нуман. По трех годинах мене заступить Ліндсай, Нумана, Юрко.... Спати!

Нуман взяв рушницю і пішов під табор Місаха. Сивенький сів під деревом, поклавши рушницю поперек на колінах. Ліндсай, Василь і Юрко полягали спати. Минули три години спокійної ночи. Сивенький розбудив Юрка і Ліндсая.

Іди, Юрку, — каже, — на переміну. Нехай Нуман верне сюди, ти лишися на його місци.

Юрко відійшов. Ліндсай сів під деревом. Сивенький ляг біля него, підсунувши під голову кульбаку. Вже здрімався, коли неначе крізь сон почув розмову. Нуман розмовляв з Ліндсаєм.

Чи ефенді спить? — питав Нуман, очевидно. по турецьки.

— Що кажеш? — Ліндсай відповів по англійськи.

Нуман пригадав собі, що інґліс не розуміє його, отже нахилився над Сивеньким і шептнув:

— Ефенді!

Що хочеш від него?! — Ліндсай воркнув.

Він спить. І ти іди спати.

Ефенді! — Нуман повторив, сіпнувши Сивенького ще раз за рукав. Зрада!

Сивенький схопився на ноги. Яка зрада? — спитав.

Коли до мене надійшов Юрко, щоби змінити мене, я не зараз відійшов. Він сів коло мене ми балакали, очевидно пошепки, бо перед виходом з табору стояв на варті один з людий Місаха. По хвили з табору вийшов Садук і приступив до вартового. Побалакав з вартовим і лишився на його місци. Обійшов двічи табор і пустився в сторону ріки.

Ні! Дничіян на схід від нас. Відтам Місах прийшов. Садук пішов в сторону Сарансу. Пустився до броду, котрим ми пробралися на сей бік. Юрко пішов за ним. Я прийшов сюди звістити вас про се.

Лігай спати. Я возьму Василя і з ним піду за Юрком.

Сивенький розбудив Василя і з ним щез в кущах. Довго не вертали. Аж коли стало зоріти, вернув сам Василь і пішов під табор Міхаса. Перед табором не було ніякого вартового. Василь свиснув. В таборі заметушилися.

Хто там? — Василь почув голос Міхаса.

Я до вас, — Василь відгукнувся. — До вас від мого баші.

Чого свищеш?! щоби яку біду стягнути до нас? Треба було сказати вартовому. Він бувби звістив мене без твого свисту і без гамору.

Тут нема ніякого вартового. Я без озволу не ходів лізти в ваш табор, отже свиснув.

На варті не стояв ніхто? — Мисах спитав своїх людий.

Мене замінив Садук, — відповів перший вартовий. — Мабуть кудись відійшов на хвилю, бо його між нами ще нема.

Вартовий відійшов! — Місах крикнув: вийшов з табору. Садука тут нема?

Очевидно, що нема, — відповів Василь.

Очевидно? Чому очевидно.

Бо хто вартує над рікою пів милі відси, то не може вартувати тут, пів милі від ріки.

То не може бути! Він мабуть десь тут в кущах. Може побачив що підозреного: відійшов від табора на пару кроків.

Не лиш може бути, але й є. Я не говорив би, як би не бачив на власні очи; як би я сам не мав його в моїх власних руках; як би я сам не вязав його моїм власним ременем. Він тепер лежить звязаний над рікою. Баша сидить біля него і просить вас, щоби ви потрудилися туди. Баша також просив, щоби ви взяли з собою двох годних хлопців. Місах позвав двох лучників і пішов з Василем, котрий провів його до половини дороги.

Відси провідника вже не потребуєте. Баша і Садук ось там. де ті ві високі і дві низькі дерева.

Василь вернув до своїх. Місах пішов на вказане Василем місце. На земли лежав звязаний Садук. Сивенький сидів біля него.

Ти мабуть дуже розсердився, коли почув, що я приказав звязати найвірнійшого слугу.. твого і твого батька? — Сивенький привитав Місаха.

Що таке сталося? — Місах спитав. Чого ти сюди зайшов? звернувся до Садука. — Чого покинув варту?

Садук не міг відповісти, бо руки мав звязані. Отже не лиш його уста були німі, але й руками не міг показувати.

Зараз будеш мати його німу відповідь. Покажу тобі. Постав твоїх хлопців коло него, нехай пильнують його. Ти ходи за мною.

Сивенький повів Місаха над ріку до броду і показав йому зламану трощу, звернену так, що показувала на північний захід.

То Садук зробив.

Звідки знаєш, що Садук? — Місах спитав.

Насамперед скажи мені, чого він сюди прийшов?.. В ночи і саме тоді, коли його пєсім обовязком було не відступати ні на крок від твого табору?

Місах мовчав.

Він прийшов сюди нарошно на се, щоби сю трощу зломити і нахилити її в сторону Ангори.

Очевидно, на те, щоби погоня, яка йде за тобою показати, що ти вже не йдеш на Адану, а на Ангору.

З моїх людий ще ніхто не знає, що я зі шляху на Адану звернув на Ангору.

Садук знає, бо підслухав нашу розмову. Ти забув, що стріла інґліса сполошила його і обличала?

Трощу міг зломити вітер.

Лише одно стебло і Чудно, що той вітер вибрав собі стебло найсильнійше і найздоровійше. Впрочім троща ще цілком свіжа, зломана перед хвилиною. Вітер слабий і віє від Ангори. Якби вітер зломив, то стебло булоби нахилилося від Ангори до нас, не від нас до Ангори... Тепер покажу тобі незбитий доказ.

Сивенький підійняв трощу і показав той її бік, котрий, коли троща лежала, був невидний.

Чи вітер, котрий, як ти гадаєш, зломив сю трощу, письменний?

На трощи було вишкробане голкою чи яким иншим острим знарядом слово „Ангора".

Місах лише заломив руки і шепотів:

Хто би то був подумав?!

Тепер прикажи завести Садука до табору. Сивенький промовив. — Нехай його добре пильнують. Ми підемо далі на обзорини...

Оба Місахом приведені хлопці розпутали Садукови ноги і повели до табору. Коли вже щезли в кущах, Сивенький промовив.

За рікою він ще не був, бо як я надійшов сюди, то він саме тоді ачинав сю трощу. Як ще поробив які знаки, то хиба від табору сюди. Ходім.

Вертаючи до табору, Сивенький призирався траві, кущам, деревам. В траві тропа не дуже була виразна. За те повно знаків було на кущах і деревах. То галузка була зломана, то кора скалічена. Так було до самого табору. Місах вже не сумнівався, що Садук лишав знаки для погоні.

То він хиба лишав знаки на цілім шляху, який я вже пройшов.

Без найменшого сумніву. Зараз допевнимося. Іди поснідати, обезпечи добре Садука і прийди до мене. Прийди з конем. Поїдемо далі на обзорини.

Місах пішов до свого табору Сивенький до своїх людий. Вони палили огонь і припікали дичину.

Огонь, розмитати і задавити! Сивенький приказав. — За Місахом іде погоня.

Дерево сухе і не дає диму, — замітив Нуман.

Але вітер дує в ту сторону, з звідки йде погоня. Почують смалятину носом і прийдуть до нас. Не помремо з голоду, як тепер зімо коржі і дактилі, лишаючи мясо на безпечнійший час.

За часок надійшов Місах з конем. Сивенький взяв свого за поводи.

Веди мене шляхом, яким ти примандрував на місце, де твій табор.

Оба відійшли ведучи коні за собою. Місах ступав високом лісом.

Бачиш наддерту кору? — Сивенький спитав його, показуючи на одно дерево. — Бачиш на земли галузку, кінцем А на сім дереві... який шмат кори відлупаний. То не звір якийсь відлопав рогами, або чіхаючися. Тут слід острого ножа.

Коли вийшли з ліса, виразна тропа в траві показувала шлях яким пройшла валка Місаха. Тут сіли на коні і тропою почвалали аж до ріки Джейгян. Підїхали горі рікою аж до броду. Як над рікою Сарансу, так і тут, лежала зломана троща. Ріжниця була тілька та, що тут на трощи було вишкрабане слово „Андана". Сивенький вже хотів віхати в ріку, коли за рікою в відаленю якої версти з кущів бухнув в гору стовп диму.

Ось вони там! — сказав, показуючи рукою.

На лице Місаха виступив жах.

Не турбуйся! Ще й ліпше, що вони вже тут. Бодай будеш знати, на чім стоїш. Я надіюсь, що при помочи штучок Садука спекаємося їх. Добре, що я не понищив знаків, які поробив сей тот зрадник. Погоня мабуть саме тепер ладить сніданне і незабаром пуститься в дальшу дорогу. За той час ми мусими в деччм змінити дороговкази Садука. За мною!

(Дальше буде).

ФАРМИ!

ФАРМА 300 акрів, 157 засіяних, 40 грубого ліса, ріка, великий сад, дім з 18 кімнат, всі уліпшення, 8 инших будинків, вся фармерська машинерія, трактор, авто, 26 коров, 14 ялівок, бик 4 коні, стадо курий, 2 газелінові інджаї; продаеся по причині старости дешево. Ціна $12.500, готівкою $5.000.

Фарма 118 акрів, 76 засіяно, решта ліс і пасовиско, сад, дім з 10 кімнат, 6 инших будинків, 8 коров, 2 коні, 350 курий, 400 курчат, 4 ялівки, фармерська машинерія. Ціна $4.600, готівкою $2.000. FILANOWSKY, 103½ St. Marks Pl., New York City.

ФАРМА 237 акрів з чого 75 акрів грубого ліса і пасовиско, решта чорна вироблена земля, 10 будинків, дім на 10 кімнат, вода і телефон, 300 овочевих дерев, ріка, автомобіль, всіляка машинерія, 27 штук худоби, свині і кури, $450 приходу за молоко в місяць, близко міста, колії і школи, при твердій дорозі; все за $8000, вплати $3000.

Фарма 61 акрів, з чого 18 акрів грубого ліса і пасовиско, решта оброблена земля, будинки добрі, дім на 9 кімнат, вода і порч, 6 коров, 2 коні, свині і кури, всяка машинерія, близко міста і колеї; все за $3700, вплати $1700. — Голоситись по 6-тій годині вечером. 165-71

P. KUTYNSKY,
263 Ave. B, New York, N. Y.
близько 15 St., 3 фльор.

ФАМАРМА, положена пів милі від великого міста, висших шкіл і театрів, 200 акрів, 125 акрів рівної орної землі решта грубий ліс і пасовиско, велика ріка на фармі, великий овочевий сад, новий дім з 12 кімнат, вода і білі синки в домі, велика стодола, сайло і много других забудовань, 23 корови, бугай, 3 ялівки, 4 коні, 400 курий, 25 індиків, гуси, качки, два газелінові інджаї, молотілка і всяка потрібна машинерія, молоко продаеться по 12 центів за кварту, дохід $700 місячно. Ціна $17,000, готівкою $6,000, решта банковий моргеч.

Фарма 22 акри, сад, дім з 8 кімнат, стодола, курники, 2 корови, кінь, 50 курий, всі машини, близько міста. Ціна $3,200, готівкою $1,600. 50—

M. PISARKO,
116 E. 7th St., New York City

ФАРМА 65 акрів при стейтовій дорозі, дім з 8 кімнат, баня і 6 других будинків, будинки всі в добрім стані, 2 корови, 1 кінь, 100 курий, фарма оброблена. Ціна $2,500. Голоситися до: **NICHOLAS RUZYCKY, 4 Columbus Ave., Amsterdam, N. Y.** 167-70

НА СПРОДАЖ дім 4 кімнати, горяча вода, електрика, ванна, циментована пивниця, дім на 3 лотах, близько Elizabeth, N. J. Інтересовані зволять голоситися до **M. WASYLYK, Janitor, 235 E. 102 St., New York City,** або на місци до **Jacob Lemchuk, Iselin, N. J.** 169.74

СПРОДАМ свою 150-акрову фарму, з чого 50 акрів грубого ліса і пасовиско, решта чорна без каміня земля, будинки як нові, дім на 10 кімнат, сад і ріка, 4 корови, 3 коні, свиня і кури, всіляка машинерія, 7 акрів картофлі, 15 вівса, 15 кукурузи, 5 жита, великий огород і сіно, близько міста і колії; жадаю за все $3,600, вплати $2,000. Властитель: 165-71

ГРИГОРІЙ СЕЛАК,
R. F. D. 1, Broadalbin, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
ДР. К. Д. БІЛИК
120 E. 34th ST., NEW YORK, N. Y.
Тел. Caledonia 9014
Недуги мужчин, женщин і дітий.
Урядові години: від 9. до 10. рано, від 5.30 до 7.30 вечером.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висилення нервів, ревматизм, острі нервові і хрящеві недуги.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. a Irving Place
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія
Говорить по українськи
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Наймодернійші електричні апарати.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th. STREET
близько 3-ої Евні.
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

ХОЧЕШ ЗНАТИ розвеселити товариство, самому насміятися, пожартувати, навчитися ріжних штучок картами, хочеш знати що таке женщина, провести весело час, навчитися магії пиши по циркуляр, залучаючи 4 цнт. на відповідь до:
INTERNATIONAL SALES HOUSE,
184 E. 7th St., New York City

КІЛЬКА СЛІВ ЗА АСЕКУРАЦІЮ (ОБЕЗПЕЧЕННЯ).

— „Коли земля була вже уладжена й можна було жити на ній, сотворив Бог першого чоловіка — з ребра його сотворив жінку... і поблагословивши ввів їх до раю... в якому не зазнавали жадного горя, **не потрібували тяжко працювати, не хорували"...** і т. д. — каже нам Біблія.

Та коли люди согрішили, Бог їх покарав тяжко, вигнавши їх з красного раю, щоби в поті чола працювали на „хліб насущний", піддаючи їх тіло ріжним хоробам і заболіванням, а вкінци тяжкій смерти!

Значиться „рай" скінчився. Від цьої пори чоловік тяжко працює, бореться за кусок „насущного хліба", маючи при цьому ріжні природні заборола як: слабість, хороба, а на останку смерть, а що більше, мусить поборювати й штучні перешкоди та небезпеки, які в життя внесла щораз більша поступаюча культура.

В давніх часах, хоч по вигнанню з раю, чоловік жив серед богатої природи, яку й постепенно поборював і здобував. Сьогодняж життя стається щораз тяжшим, труднійщим — та більш загрожениб.

В сьогодняшніх часах нараженим є життя на більше перешкод і небезпек; у кожній мінуті, на кожньому місци грозить людині, як не смерть, то нещастя і каліцтво.

Головно відчуваеться це ту, в Америці, де все життя скупляється в промислових центрах, в велелюдних містах.

Більшість населення Америки це фабричні робітники, та шахтярі (майнери). Серед дуже небезпечних обставин, загрожуючих життю, здобувають робітники кусок „насущного хліба".

Та, ба! коли з життям з долею робітника є звязані життя й доля їхніх родин: жінок та дітий! На випадок смерти або каліцтва голови, батька родини, якже безпомічними, а навіть безрадними остаються родини!

Кожний з нас знає, а що найменьше читав, які то небезпеки є в копальнях (майнах). Там грозить завалення шахти, вибухи газів, з чим наступають експльозії та огонь.

А в фабриках кілько ріжного рода нещасть чигає на бідолашного робітника: при котлах, олдиварнях, машинах, елевейтрах, троках і т. д.?!

Кілько то життя загибае під колесами зелізниць!

Якіж бо то жертви пожирає, це здобування куска хліба.

Та, ба! навіть на вулицях, де вже людина йде до дому, щоб відпочити, або жінка йде за орудками, а дитина по „мороженe" (Ice cream) — кілько то случаїв смерти чигає на мізерне життя: то чортові машини — авта, то трамваї і їм подібні!

Там десь знов „елевейтер" завалиться, або вози зіскочуть на вулицю!

А навіть в дома, людина кладеться на спочинок, щоб знов до роботи встати, та не є певною своєї безпечної мінути. Кілько то разів газ вудсив цілу родину, кілько то домів завалюється, як часті пожари бувають!

А в часі бурі кілько то електричних дротів зриваеться спричинюючи великі жертви в людях!

А і злих людий як богато скорочує життя таки своїм же людям-братям!

Все це, поминаючи природну смерть!

Одним словом життя наше нараженим є на кожньому місци й в кожній мінуті! Нема ніяких запорук, ніяких забезпечень, нема певности!

Правда, як страшно? Таке коротеньке це наше життячко а ще од цього мізерне, а таке непевне.

І якже ж ми до сього відносимось?

О, по найбільшій части легкодушно!

Ми кажемо: „не кожна куля на війні трафляє".

Не трафляе, але може трафити! І котра тай коли трафить — ніхто не знає. Контракту ми не заключили жадного.

Дороге, дуже дороге це наше життя серед страшних і тяжких умовин здобування: продовжування його. Тому ми повинні, ні, мусимо відноситися до його поважно, розважно; мусимо подумати о средствах запобігаючих від загибели, як не нас самих так наших родин, головно дітий, яких на світ привели!

Приміром: чоловік жонатий сьогодня робить, заробляє красну платню, та випадок схоче, що завтра привезуть його до дому мертвим!

І що ж після цього чекає його жінку та діти?

Яка ж сцена відбувається в хаті, який біль в сецю матери дрібних дітий?

Якщо не було зложеного капіталу (а хочби й був малий, то чи на довго вистарчив би?) то бідна жінка мусить іти до роботи, лишаючи дітий на чужу ласку. а що гірше: старші свої, ще неповнолітні діти висилає до роботи, до „шапи", або на „бреху", не даючи їм навіть достаточно розвинутися, позбавляючи їх мінімальної освіти!

І така дитина вже від малу мусить тяжко робити, висилуючись з малих сил, тяжко клечучи свою долю, а навіть годину, коли на світ народилась.

Тут всьому цьому здоровий розум людський знайшов раду, знайшов поміч безпомічному таки свойому властителеви — і цьою одинокою, найвідповідніщою, єдино-можливою є **асекурація.**

П. Ковальчик.

ЦАРГОРОД ВМИРАЄ.

Царгород світла столиця візантийських цісарів, а потім столиця Туреччини — вимирає. З великої столиці воно стає звичайним, підрядним провінціональним містом.

Після світової війни побідили союзники, що накинули Туреччині упокорюючий мир, заняли своїми військами Констатинополь і покинули його тоді, колиКемаль Паша перечеркнув збройною рукою накинений договір, створив нову турецьку державу, а її столицею зробив Анґору. З того часу маазійське місточко взяло верх над колишньою величньою столицею. Турки ненавидять Константинополь, бо він нагадує їм дні їчнього упокорення. Вони не дбають про його тому він тративши політичне значіння зачине занепадати із господарського боку.

Звісно, що Константинополь портове місто, до якого запливають кораблі, що пливуть із Середземного до Чорного Моря.Це надавало йому тим більшого значіння. Тому, що в константинопольськім лорті роблять тепер заізджаючим кораблям всякі трудности, кораблі зовсім туди не вступають. І може статися, що вони вже все його оминати будуть. Доказом, що до того йде, є факт, що грецький порт Пірей є переповнений тепер кораблями всякого рода, а константинополь стоїть пустий. Греки стараються усіми способами, щоби увесь корабельний рух спрямувати до свойого порту Пірею, а Турки з Анґори, як би на вмисно занедбують бувшу столицю.

КАЙДАШЕВА СІМЯ
повість, І. Нечуя-Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі.
Брош. $1.25, опр. $1.50.
Замовлення слати на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

СТАНДАРД БАНК
Найпевнійше місце для ульокования заощаджених грошей.
Приймае ощадности на книжечку і платить 4%
Пересилає гроші до краю і доручує в долярах на місци замешкання.
Продає шифкарти до і з краю по цінам Корабельних Компаній.
Полагоджує справи нотаріяльні тутешні і старокраєві.
Отворено вечерами до 8-мої години.
Голоситься особисто або листовно в рідній мові до:
STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4th ST. NEW YORK

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ ЙОСИФА ФЕДЮКА з Гостова.
Моя адреса є: 169
T. POJONK,
General Delivery, Royal Oak, Mich.

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРНЯ, ДЕЛІКАТЕСЕН І КЕНДІ ШТОР, бізнес вироблений, для скорого купця продам тано. Голоситись під ч. **341 WHITTON ST., JERSEY CITY, N. J.** 168-70

АРХИТЕКТОР АРТИСТ МАЛЯР **ГАВРИЇЛ КОБЗАР** малює **ОБРАЗИ**
будує нові і поновляє старі **ІКОНОСТАСИ**
виробляє ХОРУГВИ ТА ПЛАЩАНИЦІ
також малює театральні декорації і т. п.
довголітня практика в церковних роботах
GABRIEL KOBZAR
332 East 14 Street, New York, N.Y.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

КАТАЛЬОГ
КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанне своєї літератури, не жаліли часу на читане книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли нище, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівн отрактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

ТЕАТРАЛЬНІ ТВОРИ.

- * **Американець,** веселий образ з життя народа зі співами в 3-ох діях, Мст. Руса ... 15
- * **Базар,** песа на 4-ри розділи, В. Винниченка ... 25
- * **Батраки,** драма в 4-ох діях, малюнок з робітничого життя, перобив з російського Ф. А. Костенко ... 35
- * **Безталанна,** драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича 35
- * **Блудний син,** образ з життя наших виселенців в Америці в 4-ох актах зі співами, Є. А. Луцика ... 25
- **Бондарівна,** драма в 4-ох діях, Ів. Тобилевича 20
- * **Бувальщина** або **На чужий коровай очий не поривай,** комедія в 1-ій дії, Велисовського 20
- † **Будівничий Сольнес,** драма в трьох діях, нап. Г. Ібзен, переклав Мирослав Капій ... 35
- * **Бурлака,** драма в 5-ох діях, Івана Тобилевича 35
- † **Бурлака (Чабан),** драма на пять дій, Івана Тобилевича (Карпенка Карого), з передмовою Василя Верниволі, брош. 35, опр. ... 50
- * **Великий молох,** песа на 3 розділи, В. Винниченка ... 50
- * **Вертеп,** сценічна картина для колядників, Є. Луцика ... 5
- * **Верховинці,** драма в 3-ох актах, Осипа Коржельовського, переклав В. Держирука ... 30
- * **Веселі Полтавці** або **Возьний оженився,** комедія з життя полтавських Українців в 3-ох діях зі співами і танцями, К. П. Мирославського ... 30
- * **Вибороджала,** комедія в 1-ім акті, Є. Луцика 10
- * **Вихрест** (В чаду кохання), драма в 5-ох діях зі співами і танцями, Козич-Уманської ... 35
- † **В долині сліз,** драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко ... 30
- **Власна хата,** прольоґ, Ярослава Марченка ... 10
- * **В неволі темноти,** комедія з життя наших виселенців в Америці, в 3-ох діях, Є. Луцика 25
- † **В Тарасову ніч,** драматична картина в одній дії, нап. (віршем) О. Кобець, з портретом автора і з образками в тексті ... 20
- * **Гей на Івана, гей на Купала,** оперетка в 1-ій дії, Петра Федисева ... 15
- * **Гнітай або павук,** драма в 4-ох діях, М. Л. Кропивницького ... 45
- **Гостина св. Николая,** драматична гра в 4-ох виходах, Є. Калитовського ... 10
- * **Дай серцю волю, заведе в неволю,** драма в 5-ох діях, М. Кропивницького ... 40
- **Два домики і одна фіртка,** комедія в 1-ій дії, Льва Лотоцького ... 15
- * **Двоє,** драматичний малюнок на одну дію, Гавриїла Кобзара ... 10
- * **Дівочі мрії,** трагі-комедія в 6-ох відмінах, Семена Ковбля ... 50
- * **Добрі діти,** образ з життя американських школярів в 3-ох діях, Панька Клима ... 15
- * **Доки сонце зійде, роса очи виїсть,** драма в 4-ох діях, нап. М. Л. Кропивницький ... 40
- * **Душогуби,** драма в 5-ох діях, І. Тогобочного 35
- * **Душогубка,** драма в 4-х діях, Т. Трушевського 30
- * **Дячиха,** комедія в 4-ох діях, Т. С. Суліми ... 35
- † **Едельвайс,** песа в одній дії, нап. Єлисей Карпенко ... 15
- * **Єврейський розвод,** драма в 5-ох діях, Л. Суходольського ... 35
- * **Живий мертвець,** жарт на одну дію, Гавриїла Кобзара ... 25
- † **Живий труп,** драма в 6-ти актах, нап. Лев Н. Толстой, з великоруського переклав Петро Білоскурський ... 35
- * **Жидівка вихрестка,** драма в 5-ох діях, П. І. Тогобочного ... 50
- * **За друзі своя,** драма в 5-ох діях, В. П. Товстоноса ... 40
- * **За Німань іду,** оперета в 4-ох діях, В. Александрова ... 20
- * **Запорожець за Дунаєм,** оперетка в 3-ох діях зі співами і танцями, Г. Артимовського ... 25
- * **Запорожський клад,** комедія-оперета в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 20
- † **Земля,** драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко ... 30
- **Зоря нового життя,** комедія в 4-ох діях, А. Ф. Кащенка ... 30
- **„З обіймів в обійми".** — Сценки з червонних днів 1920 року в галицькому селі. В сій штуці виступає 22 особи. ... 35
- * **Іцко сват,** комедія в 1-ій дії, Із. Трембицького 10
- **Капраль Тимко** або **Що нас губить?,** народна мельодрама в 5-ох актах, І. Мидловського .. 20
- **Кара за гріх,** сумний образ з життя американського народа в 3-ох діях, написав Свій ... 35
- * **Катерина** (Мужичка), драма в 4-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 30
- † **Княгиня Любов,** староукраїнська драма-дума в трех діях, нап. С. Ярічевський, з трема піснями в нотах, брош. 20, опр. ... 30
- **Козацьке сватання** на 3 дії ... 25
- † **Комедія про чоловіка, що оженився з немовою,** жарт в двох актах, нап. А. Франс ... 20
- * **Кохання в мішках** (Різдвяна ніч), водевіль в 1 дії зі співами (по Гоголю), С. Комишевацького. Ціна з партитурою ... 30
- † **Лікар-шуткар,** жарт в одній дії Молієра, брош. 20, опр. ... 30
- * **Мазепа,** історична драма в 5-ох діях, С. Комишевацького ... 35
- * **Майська ніч,** комедія в 3-ох діях, Т. Устенка-Гармаша (після М. Гоголя) ... 30
- * **Манігрула,** комедія в 1-ій дії зі співами і танцями, Я. Майданика ... 15
- * **Маруся Богуславка,** побитово-історична драма в 5-ох одмінах, М. Старицького ... 50
- * **Мати наймичка,** драма в 4-ох діях, І. А. Тогобочного ... 25
- † **Між двох сил,** драма на 4 дії, В. Винниченка 50
- **Монольоги ч. 1** ... 20
- **Монольоги ч. 2** ... 20
- **Монольоги ч. 3** ... 20
- **Мужики аристократи,** народний образ в 2-ох діях, Г. Цеглинського ... 15
- **Мужик паном,** комедія в пяти діях (переклад з данського М. Ценевенка). ... 25
- * **На відпуст до Києва,** комедія в 3-ох діях, П. Стеценка ... 30
- * **Наймичка,** драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича 35
- * **На сіножаті,** жарт на одну дію, Л. Яновської 25
- * **На старости літ,** образ з життя народа в 1-ій дії, І. Я. Луцика ... 10
- † **„Настоящі",** комедія в одній дії, Олекси Бобикевича, з передмовою Василя Верниволі, брош. 20, опр. ... 30
- † **Наталка Полтавка,** українська опера в двох діях Івана Котляревського ... 25
- * **На тихі води, на ясні зорі,** сценічний образ з життя народу в 4-ох діях, а 7-ох відслонах, В. Держируки ... 25
- **Невольник,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями. Усценізував Карпенко Карий (Тобилевич) після поеми Т. Шевченка ... 20
- * **Недолюдки,** бувальщина в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 30
- **Не клени,** образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача ... 10
- * **Нещасне кохання,** драма в 5-ох діях, Манька 40
- * **Ніч під Івана Купала,** драма, в 5-ох діях зі співами і музикою М. Старицького ... 50
- † **Новоженці,** комедія в двох діях Бернштерне Берисона, брош. 20, опр. ... 30
- **Ой, не ходи Грицю, та на вечерниці,** народна драма зі співами в 5-ох діях, М. П. Старицького ... 30
- * **Орися** (В каламутній воді), малюнки з міщанського життя в 4-ох діях, А. Ф. Володського 25
- **Ох! не люби двох!,** оперета в 3-ох діях, А. І. Нагорянського ... 25
- * **Пан писар,** штука в 3-ох актах. Написав Г. Г. 20
- **Пан Штукаревич** або **Оказія, якої не бувало,** сільські сцени на 2 дії зі співами, С. Е. Зіневича ... 35
- * **Панна штукарка,** жарт на 3 дії, А. Ф. Володського ... 30
- **Пекло в хаті,** образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача ... 15
- * **Перший горальник,** фантастична картина в 3-ох діях, написав Лев Лопатинський (на основі казки Л. Толстоя), і **В свитини,** оповідання ... 40
- * **Пімста Жидівки** або **Чортове кубло,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, А. І. Козич-Уманської ... 40
- * **Пімста за кривду,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, В. Г. Казанівського ... 30
- * **Повернувся із Сибіру,** драма в 5-ох діях, Л. Яновської ... 35
- † **Понад наші сили,** драма в двох діях, нап. Бернштерне Берисон, переклав А. Крушельницький ... 25
- * **По ревізії,** етюд в 1-ій дії, Марка Л. Кропивницького ... 20
- † **По ревізії,** етюд у 1-ій дії, М. Кропивницького, з пер. словом В. Верниволі, брош. 20, опр. 30
- * **Пошились у дурні,** комедія-оперетка в 3-ох діях, М. Л. Кропивницького ... 35
- **Правда все горою,** образ з життя народа зі співами в 3-ох актах, Р. Сурмача ... 25
- * **Прометей,** драматичний уривок, Й. В. Гетого (переклав М. Скабінський) ... 15
- * **Простак** або **Хитрощі жінки перехитрені москалем,** комедія в 1-ій дії, Василя Гоголя 20
- † **Розладде,** драма в 4 актах, нап. Дмитро Николишин, брош. 40, опр. ... 55
- † **Роман Великий,** трагедія в пяти діях, Василя Пачовського ... 1.25
- † **Сальоме,** драма Оскара Уайльда, з портретом автора і з передмовою Б. Л. ... 60
- * **Самопалка,** картина з революційного життя на Україні в 2-ох діях, В. Шопінського ... 35
- **Сатана в бочці,** комедія зі співами в 1-ім акті 10
- **Сватанне на Гончарівці,** оперета на 3 дії, Гр. Квітки-Основяненка ... 35
- **Свекруха,** комедія в 3-ох діях, Л. Лопатинського ... 25
- * **Свекруха Євдоха,** образок сценічний в 3. діях 20
- * **Свідки,** сценічний жарт на одну дію, Миколи Курцеби ... 15
- **Соколики,** комедія в 4-ох діях, Григорія Цеглинського ... 35
- **Страйк,** сценічний образ з життя хліборобів в Галичині в 3-ох діях, Н. Струтинського ... 20
- † **Так вам треба,** іграшка в одній дії з музиками, танцями, співанками, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. ... 30
- * **Тарас Бульба під Дубном,** драма в 4-ох діях, К. Ванченка-Писанецького ... 35
- **Тато на заручинах,** міщанська пригода в 1-ій дії, Григорія Григоріевича ... 10
- * **Терновий вінок** або **Жертви царизма,** драма на 4 дії, В. Сиротенка ... 50
- * **Трійка гільтаїв,** комедія в 5-ох діях зі співами і танцями, М. Нестроя ... 35
- **Украдене щасте,** драма з сільського життя в 5-ох діях, Івана Франка ... 25
- † **Фавст,** трагедія, нап. Й. В. фон Ґете, з німецької мови віршований переклад Д. Загула, з передмовою і з портретом автора та 12 ілюстраціями Ліцен-Маера ... 45
- † **Хазяїн,** комедія в 4-ох діях Іван Тобилевича (Карпенка Карого), із переднім словом і поясненнями проф. Г., брош. 40, опр. ... 55
- * **Халепа,** жарт з артистичного життя на одну дію, Ю. Яворенка ... 20
- * **Хмара,** в 5-ох діях, зі співами і танцями, А. Л. Суходольського ... 40
- **Хто винен,** драма в 3-ох діях, Остапа Леся ... 15
- † **Цезар і Клеопатра,** історія, в 5-ти актах, нап. Бернард Шов, пер. О. Пашук ... 35
- * **Циганка Аза** або **Хата за селом,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, нап. І. К. Ґалясевич, пер. Єронім Калитовський ... 50
- * **Циганка красавиця,** комедія в 3-ох актах, Гр. Г. Солодковича ... 25
- * **Червона свитка,** комедія в 4-ох діях, В. Держируки ... 20
- * **Щасливий край,** жарт в 1-ій дії, Гр. Коваленка 15
- * **Як вони женихалися,** жарт на одну дію, А. Володського ... 25
- * **Як ковбаса та чарка, то минеться й сварка,** комедія в 1-ій дії, М. П. Старицького ... 20
- † **Як ковам роги виправляють,** фрашка в 1 відслоні, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. ... 30

КНИЖКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.

- **The Ukraine,** by Bedwin Sands ... 1.50
- **Ukraine, the Land and its People,** by Stephen Rudnitsky ... 1.75

ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ ОСЯГНЕННЯ ГОРОЖАНСТВА.

- **A New English System For New American Citizens,** Part 1 ... 50
- **A New English System For New American Citizens,** Part 2 ... 75
- **Beginner's Book,** Ladies' Edition ... 60
- **Beginner's Book,** Men's Edition ... 60

† РУССКАЯ БИБЛІОТЕКА.
Твори російських клясиків.

- Л. Н. Толстой, **Анна Каренина,** романъ въ восьми частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
- Ѳ. М. Достоевскій, **Братья Карамазовы,** романъ въ четырехъ частяхъ съ эпилогомъ, два тома, опр. ... 3.50
- И. С. Тургеневъ, **Отцы и дѣти,** романъ въ XXVIII главахъ; **Наканунѣ,** романъ въ XXXV главахъ, опр. ... 1.75
- М. Е. Салтыковъ, **Господа Головлевы,** опр. .. 1.75
- И. А. Гончаровъ, **Обломовъ,** романъ въ четырехъ частяхъ, опр. ... 1.75
- Ѳ. М. Достоевскій, **Преступленіе и наказаніе,** романъ въ шести частяхъ съ эпилогомъ, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Дымъ,** романъ въ XXVIII главахъ; **Дворянское гнѣздо,** романъ въ XLV главахъ съ эпилогомъ, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Лишніе люди,** очерки и разсказы, опр. ... 1.75
- Л. Н. Толстой, **Война и миръ,** романъ въ четырехъ томахъ ... 7.00
- И. С. Тургеневъ, **Новь,** романъ въ XXXVIII главахъ; **Рудинъ,** романъ въ XII главахъ съ эпилогомъ, опр. ... 1.75
- Л. Н. Толстой, **Такъ что же намъ дѣлать? О жизни,** опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ **Житейская мелочь,** очерки и разсказы, опр. ... 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Записки охотника,** опр. ... 1.75
- Л. Н. Толстой, **Царство Божіе внутри васъ,** христіанство не какъ мистическое ученіе, а какъ новое жизнепониманіе, опр. ... 1.75
- Ѳ. М. Достоевскій, **Идіотъ,** романъ въ четырехъ частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
- Н. В. Гоголь, **Похожденія Чичикова** или **Мертвыя души,** поэма, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Степь,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Андрей Колосовъ,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Дуэль,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Затишье,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
- Н. В. Гоголь, **Вечера на хуторѣ близъ Диканьки; Миргородъ,** опр. ... 1.75
- Л. Н. Толстой, **Дѣтство, Отрочество, Юность,** повѣсти, опр. ... 1.75
- Ѳ. М. Достоевскій, **Бѣсы,** романъ въ трехъ частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
- А. П. Чеховъ, **Черный монахъ,** разсказы и повѣсти, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Мужики,** разсказы и повѣсти, опр. ... 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Вешнія воды,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
- В. М. Гаршинъ, **Собраніе сочиненій,** опр. ... 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Пунинъ и Бабуринъ,** разсказы и стихотворенія, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Драмы и комедіи,** опр. ... 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Сцены и комедіи,** опр. ... 1.75

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюванню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подаємо у повисшій адресі.

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.